

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Triumphvs Sacer Sanctorvm

Halloix, Pierre

Antverpiæ, 1617

Cap. 7. SS. reliquiarum in Collegij Atrebatensis sacellum expositio & celebritas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44013

CAPVT SEPTIMVM.

Sanctarum Reliquiarum in Collegij Atrebatensis sacellum expositio & celebritas.

ÆTERIS ad triumphum destinatis, locus, vnde inchoaretur, dubius fuit. Tandem à vicinâ vrbe Atrebato capite Artesiæ ordiri placuit. Nam illîc Episcopi palatiû, vnde multus SS. Reliquiis honos adueniret: & Societatis IESV Collegium, cuius Rector cupidine honorandorum in æde suâ Martyrum eò trahebat: & populus quoque Sanctarum Reliquiarum studiosissimus, atque ipsa interualli iusta commoditas non plus sena milliaria Belgica (quod iter est sex horarum) inter vrbem vtramque complexi, illò impellebat. Vicit itaque id consilium, & plus honoris fuit, quàm si vndelibet foret inchoatum. Res quæ sic gesta palàm faciet. Erât iam Atrebati in Collegio Societatis, sacræ Reliquiæ, sed in iisdem capsis, quibus Româ deuectæ: binas alias recēti ac musteo opere confectas ac peregregiè elaboratas, noua Sanctorum domicilia & triumpho digna detulimus: eodemque die (is erat sabbatum & Iulij XII.) conuento consultoque Reuerendissimo, tandem pomeridia-

nis

80 TRIUMPHVS SACER
nis horis,educta è veteribus cistis,beato-
rum corpora in digniores imposuimus ap-
tauimusque, idque intra domesticos pa-
rietes priuatim; sub horam deinde quin-
tam vespertinam publicè & cum honore
exposituri. Interea per iuuentutem quæ
solutis scholis domos repetierat, eius ho-
noricæ expositionis rumor & hora vr-
bem peruasit, multosque in primitias ve-
nerationis illexit. Erat sacra aula, in quâ
exponendæ Reliquiæ, longè quàm aliàs
ornatior, splendidiorque, tapetibus, peri-
stromatis, altarium cultu, Diuorū Floren-
tii eiusque socii lipsanothecis supra aram
maximam collucentibus: in eâ verò mediâ
subrectum erat tabernaculum sacrorum
corporum, vsque ad diem proximam, hos-
pitalis statio. Huc à primis Patribus can-
didâ lineâ veste & stolâ oblongâ super-
amictis, cæterâ præeunte ac puras faces
prælucente Patrum fratrumque turbâ,
expectatæ à frequenti populo, SS. Marty-
rum triumphales exuniæ, accinentibus ex
odeo vocibus & instrumentis musicis de-
portatæ & in arâ suâ depositæ sunt. Secun-
dum litanias Lauretanæ insigni tunc or-
ganorum vocumque harmoniâ decantatas,
precatio de SS. Martyribus modulatè
pronunciata & finem canendi musicis de-
designa-

SS. TERENT. ET SOC. MM. Si
signavit, & nostris qui sacra feretra hactenus
venerabundi circumdederamus, signū
abeundi, & æstuosæ multitudinis deuotio-
ni locum receptu nostro faciendi; qui vt
factus est, mox turba omnis in veneratio-
nem, ore, genu, mente prouoluta, magnis
antiquæ pietatis indicijs prouolauit: viri
venerabiles, honorandæ matronæ, nobiles
iuxtâ & plebeij, senes æquè & paruuli, de-
nique promiscuè ætas omnis & sexus:
quippe vbi conditionis respectum, deuo-
tionis feruor; & honoris humani discrimen,
diuinæ religionis æqualitas euinceret.
Quò tamen sua sacris in rebus facta te-
cta modestia seruaretur, septis circumpo-
sitis munire accessus contra impetum po-
puli, & coronas eorum precatorias (nam
id ipsi postulabant) Sacerdotum manibus
ad ipsas thecas participandæ sanctitatis
gratiâ admouere visum. Quæ coronarum
siue etiam rosariorum aut eiusmodi alio-
rum ad fundendas preces armorum ad ca-
psas Martyrum applicatio, certè non mi-
nùs pia & laudabilis esse existimanda est,
quàm sudariorum aut velorum quorum-
libet (quibus è D. Augustini testimonio *Lib. 9. Cõ.
sess. c. 7.* adepta sanitas est) admotio ad sanctitatem,
& receptio ad sanitatem. Appositi quoque
ex instinctu pietatis ad easdem capsas illâ

E

atque

82 TRIUMPHVS SACER

*Lib. 1. mi-
raculor.
c. 57.*

atq; alterâ die à populo votiui cerei, more
scilicet Ecclesiæ antiquissimo & miraculis
subinde illustri. Siquidem auctor est Gre-
gorius Turonensis ad Amarandi martyris
sepulcrum, quod apud Albigensem urbem
olim colebatur, solitos esse multo tempore
cereos, qui à peregrinis deferrentur,
missâ cælitus flammâ (quod ignis alius in
loco per diuturna bella inculto, in prom-
tu nō esset, suâ sponte succēdi. Quod qui-
dem miraculum, postquam locus inhabi-
tari cœptus, & facilè è propinquis sepul-
cro ædibus ignis haberi potuit, tamquam
sublatâ iam necessitate minus opus esset,
desijt: quamuis alia miracula, quibus pro-
pter morbos usus fuit, minimè desierunt.
Sed ad nostra reuertamur. Ea igitur populi
Atrebatensis deuotio in noctem durauit,
& mane summo redintegrata est. Nam &
valuæ illo die seriùs clausæ, & postridie
solito citiùs, quò vigilantia feruoriquè
venerantium gratificaremur, apertæ sunt.
Sacra item necdum orto sole, celebrari
cœpta, & panis immortalitatis cunctis pe-
tentibus operâ ad horum septimiam conti-
nuatâ distributus. Non tacebo hîc cæli ip-
sius suis cælestibus, hoc est, martyribus
TERENTIANO & socio obsecundantis, vt
mihi quidē & mecum multis alijs visum,
haud

S S. TERENT. ET SOC. M M. 83
haud improbabile indicium. Nam sub il-
lud ferè tēpus, quo Reuerendissimus An-
tistes ad lætum fælidxque auspiciū proxi-
mæ translationis faciendum, & sacris ope-
randum in Collegio expectabatur, paulo
obscurius cælum, & ventus à Scotiâ spi-
rans, certus in hisce plagis pluuiæ & qui-
dem pertinacis index, imò & rorantes gut-
tæ imbrium antenunciæ, aliquanto tem-
pore depluentes, metum haud mediocrem
contristandæ solemnitatis incusserant. Mihi
tū quidem in mentem venit idem Reue-
rendissimo nostro, & religiosæ, quæ itineri
accingebatur, pompæ euenturum, quod
euenisse quondam sanctissimo Antistiti
Gregorio Nazianzeno attentè obserua-
ram, nimirum procedenti illi cum Impe-
ratore magno Theodosio ad templū Con-
stantinopolitanum, quod hætenus Ariani
tenuerant, occupandum, & Ecclesiæ or-
thodoxæ vindicandum, aëris nebulosam
caliginem in ipso progressu, & tristio-
rem cæli faciem, quæ Arianos exhilararet, esse
visam; sed illis in templum ingressis, mox
aureum solem, & lætioribus quàm aliàs
radijs coruscantem, mæroris argumētum
Arianis, gaudij verò Catholicis, commu-
tatis contrariarum affectionum vicibus,
reddidisse; ita hîc fore spes fuit, nec sanè

falsa. Nam operante sacris Reuerēdissimo
ecce detergi cælum, abire nubes, pluuia
eiusquē metus euanescere, & sol ipse T E-
R E N T I A N O eiusquē socio per totum iter
grato ac iucundo vultu occurrere. Nam
idem sol Duaco per Atrebatum in Scotiã
tendebat, & fortè per viam nubibus im-
perabat, vt ne per totum illud spatium,
quã transituri Martyres erant, quidquam
aquarum effunderent, sed tridui inducias
paciscerentur, dum scilicet, & hodierna
translatio, & crastina supplicatio, & tertiã
diei sacra Diuis hospitibus palladica exer-
citatio, secū dum essent exitum consecuta.
Atque adeò sic factum. Nam quarto de-
mum die satis magno impetu in siticulo-
sas segetes genti rusticanæ non parum
gratificantes sese, contentæ hactenus, gra-
uidæ nubes exonerarunt. Cæterum sacrifi-
cio Episcopali, à quo per temporis consi-
derationem abstracti fuimus, magna vis
hominum interfuit, elegans Musica acci-
nuit, suavis instrumentorum harmonia
subseruiuit. Re autem diuinã iam peractã
conscendit vnus Patrum Societatis, & ex
altiore loco frequentissimã populi con-
cione de SS. Martyrũ laudibus ac trium-
phis opportuna temporis & loco, spiritu
feruido perorauit, suosquē identidem au-
ditores

ditores ad eorūdem cultum, currentes, vt dicitur, incitauit. Quā finitā oratione fluxus refluxūsq; vndantis ad sacras reliquias populi ingens fuit, prædulci interea commodulante Musicorum choro: sed tempus iter urgebat, sacraque auferri pignora, quamuis non absque magnā difficultate, ob impressionem vltimūm venerantis ac valedicentis populi, adigebat. Prodierunt ergō, vt pridie fecerant, eodemque habitu & ordine eius Collegij Patres, exceptaque manibus lipsanothecas, binis rhedis, quæ haberi potuerāt, pretiosissimis, singulas singulis imposuerunt. Prior rheda vndiquaque aperta, & serico aurōq; fulgēs, sedes erat socij S. TERENTIANI: in hanc bini Patres arcæ corporisque custodes sacro linteo stolâque induti conscendimus. In eius fronte alius de nostris similiter candidatus, sed absque stolâ, crucem manu præportans sedebat, quem propter lucerna dependens ardentem præ sacris reliquijs cereum continebat. Talis cereus, vt hoc obiter dicam, cū olim S. Germani reliquie Parisios transferrentur, validissimo spirante vento in lucernâ extinctus, cū procul alioqui requirendum lumen foret, vi diuinâ redaccensus fertur. Rheda altera præcellenti & ipsa arte ornatuque, quam

Tom. 7.
Surq.

86 TRIUMPHVS SACER
altera præstabilior, ipsius S. TARENTIANE
sacrum corpus vectabat. In eam ipse R. mus
Præful Atrebatensis stipatus duobus So-
cietatis Rectoribus Duacensi & Atreba-
tensi conscendit. Sedebat in ipsius fronte
similiter atque in alterâ vnus è Societate
lineâ candidâ superindutus salutiferum
signum gestans, cui propinqua lampas san-
ctis exequijs prælucebat. Hoc apparatus
iter sumus ingressi, quo comitatu iam
scribam.

CAPVT OCTAVVM.

*Sacrorum corporum à sacello Societatis ad
portam Atrebatensem deportatio, sup-
plicatio, comitatus.*

TOTA, quæ sacris mysteriis &
concioni interfuerat, multitu-
do, licet deuotioni & pietati sa-
tis dedisse in sacello videri pos-
set, tamen vnâ cum sacris corporibus, nō
è sacello tātum, sed etiam ex vrbe se effu-
dit. Plateæ, quâ transeundum fuit, hinc
inde, aut virentibus ramis, aut præstanti-
bus tapetijs, aut piis Sanctorū imaginibus,
lætitiâ, hilaritatem, religionem testa-
bantur. Multus populus cum facibus an-
tecessit, multus cum precibus est conse-
cutus. Nam è studiosis fuere inter facife-
ros